

2023

SANSKRIT

(Skill Enhancement Course)

Paper : SKT-SE-4014

(Sanskrit Metre and Music)

Full Marks : 50

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

(Brief Introduction to Chandaḥśāstra)

(Marks : 10)

1. Write down the answer of the following questions : 1×3=3

তলৰ প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) With which part of the वेदपुरुष, छन्दः has been correlated?

বেদপুরুষৰ কোনটো অঙ্গৰ সৈতে ছন্দক সংযুক্ত কৰা হয় ?

A23/920

(Turn Over)

(b) Who has composed the 'छन्दःसूत्रम्'?

'छन्दःसूत्र'ৰ ৰচয়িতা কোন ?

(c) What is the famous work of गङ्गादास?

গঙ্গাদাসৰ বিখ্যাত গ্ৰন্থখনৰ নাম কি ?

2. Who is the writer of the 'वृत्तमञ्जरी'? To which place he did belong?

2

'বৃত্তমঞ্জৰী' কাৰ ৰচনা ? তেওঁ কোনঠাইৰ মানুহ আছিল ?

3. (a) Write a short note on the development of छन्दः.

5

ছন্দৰ বিকাশৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

Or / অথবা

(b) Discuss the importance of छन्दः in a literary piece.

সাহিত্যিক ৰচনাত ছন্দৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

UNIT—II

(Classification and Elements of Sanskrit Metre)

(Marks : 10)

4. Answer the following questions :

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Which गण represents a लघुवर्ण?

কোনটো গণে লঘুবৰ্ণক সূচায় ?

1

- (b) Define and illustrate মাত্রাবৃত্ত. 2
মাত্রাবৃত্তৰ সংজ্ঞা দি উদাহৰণৰ সৈতে বুজাই দিয়া।
- (c) What is the difference between অক্ষরবৃত্ত and বর্ণবৃত্ত? 2
অক্ষরবৃত্ত আৰু বর্ণবৃত্তৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য কি?
5. (a) Write a note on গণ in the context of छन्दः. 5
छन्दৰ প্ৰসঙ্গত গণৰ বিষয়ে এটা টিপ্পনী আগবঢ়োৱা।
- Or / অথবা
- (b) Discuss the nature and importance of a गुरुवर्ण in छन्दः.
छन्दত গুরুবৰ্ণৰ প্ৰকৃতি আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

UNIT—III

(Analysis of Selected Vedic Metres and their Lyrical Methods)

(Marks : 10)

6. Answer any one of the following : 10
তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :
- (a) Define गायत्री. Show its characteristic features through example. Assess the importance of this metre in the Vedic forum.
गायत्रीৰ লক্ষণ কি? উদাহৰণেৰে ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। বেদত এই ছন্দৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (b) Write a note on অনুষ্টুপ.
অনুষ্টুপৰ বিষয়ে এটা টোকা আগবঢ়োৱা।
- (c) Show the differences between ত্ৰিষ্টুপ and জগতী through proper examples.
উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে ত্ৰিষ্টুপ আৰু জগতী ছন্দৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য দেখুৱাই দিয়া।

UNIT—IV

(Analysis of Selected Classical Metre as per Chandomañjarī and the Lyrical Methods)

(Marks : 20)

7. Answer any two of the following : 10×2=20

তলৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Define and illustrate ভূজঙ্গপ্ৰয়াত and তোটক showing their special features.
ভূজঙ্গপ্ৰয়াত আৰু তোটকৰ লক্ষণ দেখুৱাই উদাহৰণৰ সৈতে এই দুটাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (b) Discuss the importance of বসন্ততিলক and মন্দাক্ৰান্তা in the world of classical Sanskrit literature.
লৌকিক সংস্কৃত সাহিত্যত বসন্ততিলক আৰু মন্দাক্ৰান্তাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (c) Discuss the characteristic features of the স্রগ্ধরা and শাৰ্দূলবিক্ৰীড়িত.
স্রগ্ধৰা আৰু শাৰ্দূলবিক্ৰীড়িতৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

★ ★ ★